

Zákulisie samovydávaní

alebo
ako si vydať knihu

Michaela Zamari

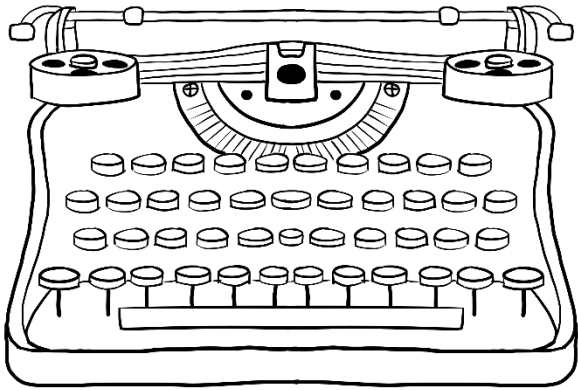

Zákulisie samovydávaní

alebo

ako si vydať knihu

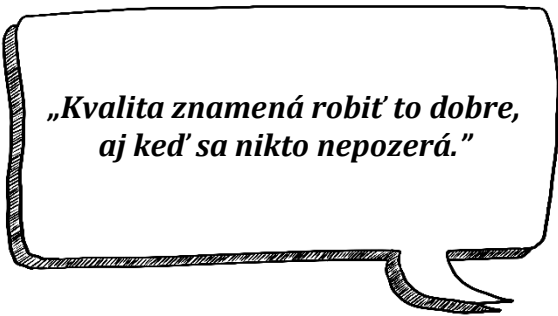
Michaela Zamari

Copyright © Michaela Zamari 2020
Cover & Design © Jakub Bodnár
Forest Fiction
Cover photo © Natália Jakubcová 2020
Slovak Edition © Michaela Zamari 2020
All rights reserved

ISBN: 978-80-570-1617-5

***„Kvalita znamená robiť to dobre,
aj keď sa nikto nepozerá.“***

(Henry Ford)

Venovanie

Väčšina ľudí chce vydávať knihy, ale nemá čas počúvať, aká je realita.

Väčšina ľudí chce napísať bestseller, ale nechce sa jej pohnúť zadkom.

Väčšina ľudí chce veľa zarábať, ale nie je ochotná niečo obetovať.

Väčšina ľudí závidí, ak sa niekomu podarí ako-tak preraziť na trhu, ale nemá ani potuchy, čo je za tým a že závidieť môžu jedine vytrvalosť...

Ak nepatríš k spomínanej väčšine, si na správnej adrese a túto knihu som písala aj pre teba!

Varovanie

Veľa ľudí sa ma počas posledných rokov pýtalo na samovydávanie, pretože v našej krajine to stále možno zaradiť medzi neobyčajné javy. Pravda je taká, že vydať si knihu môže na Slovensku každý. Ale netreba si to mýliť so slovom bestseller.

Niekoľko zaujímal celý proces, niekoho iba povrchné informácie typu, či sa to oplatí, či radšej tlačiť pevnú väzbu, alebo paperback a podobné veci.

Nikdy som pre nich nemala stručnú odpoveď. Aspoň nie slušnú verziu.

Totíž, kto nemá trpezlivosť vypočúť si, prečo sa nedá odpovedať jednou vetou, ten by mal energiu venovať niečomu inému, lebo ak sa chcete naplno venovať knihám a neskončiť len pri jednej, tak trpezlivosť budete potrebovať.

Je rovnako dôležitá ako odvaha, pretože **ak sa zbavíte pochybností**, ktorými vás naočkovala spoločnosť alebo okolie, **nebude vás viesť strach, ale vízia**.

Tento drobný knižný počin je práve o tom, ako sa to dá.

Pozor, nečakajte žiadny univerzálny návod, toto je len čistý opis toho, ako som začínala ja a kde som teraz. Neurobila som dieru do sveta, knihami sa zatiaľ neživím, no môžem si ich vydávať a jedna kniha zarobí na druhú.

Ale stačí to?

Nie. Je za tým oveľa viac...

Varovanie č. 2: Toto nie je (de)motivačný román, len holá pravda bez cenzúry. Občas upravená cez optimistický filter. Fakt len občas.

Varovanie č. 3: Aktuálnosť informácií berte, prosím, s rezervou, pretože väčšina z nich rýchlo starne a mení sa v čase (ceny, odvody, dane a iné podmienky súvisiace s vydávaním kníh).

Varovanie č. 4: Ak ste o tom doteraz netušili, štyri knihy, ktoré som si vydala sama a budem ich viackrát spomínať, pretože táto kniha bude postavená na osobnej skúsenosti a príkladoch, sú romanticko-erotické romány. Preto si nemožno každú moju radu zovšeobecňovať. Ale na to vám stačí zdravá logika. A väčšinu rád aj tak možno aplikovať aj na iné žánre.

Na úvod krátko o mne

Píšem odjakživa, písaným písmom síce hrôzostrašne, aj napriek všetkej snahe, ale písať pre dospelé publikum som začala až v roku 2015. Dovtedy nebol čas a naberala som skúsenosti.

Mimochodom, to je celkom dôležité kritérium pre autora kvalitných kníh, preto túto fázu netreba uponáhľať a už vonkoncom nie preskačovať. A nikdy ju neukončiť.

Ten prvý ozajstný príbeh som však nedopísala. Bol príliš osobný. V istej fáze som ho odložila, potrebovala som vychladnúť, a vrhla som sa na príbeh, z ktorého sa v roku 2017 stal môj debut – *Šéf môjho šéfa*.

S myšlienkou samovydavania som sa pohrávala od začiatku, ale všetci ma buď odhovárali, alebo iba strašili či vystríhali pred všetkými negatívami.

Tak som rok bojovala s vydavateľstvami, o čom píšem v mojej tretej knihe ***Posledný džentlmen***, po ktorej som dostala mnoho otázok typu – *čo bolo ďalej? Ako prebieha to vydanie knihy na vlastnú päsť?* Čitateľom chýbalo pokračovanie zo zákulisia samovydavania.

Áno, je to môj príbeh, hoci zasadený do neurčitého prostredia, opiera sa o skutočné udalosti spôsobom, ktorý môže byť zainteresovaným proti srsti (pretože nastavené zrkadlo je občas bezohľadné) a paradoxne sa najmenej predá-

val. No o tom neskôr.

Po peripetiách s vydaním prvej knihy som pochopila, že druhýkrát by to už moja vyfackaná psychika nezvládla. Tak som si druhú knihu vydala sama. A potom tretiu, štvrtú a piatu. Plus túto šiestu.

V podstate som vydala štyri romány za 14 mesiacov. A mali celkom úspech, vzhľadom na pomery nášho malého knižného trhu.

Verte mi, že ak by som do pol roka nedostala tisíc kusov knihy k novým majiteľom, určite by som si vstúpila do svedomia a pátrala, kde sa stala chyba.

No nasadila som príliš šialené tempo. Začala som ako amatér, stále mám len skromné skúsenosti, ale snažím sa robiť všetko čo najprofesionalnejšie. Aspoň do tej miery, do akej mi to umožní práca s druhými ľuďmi. O tom však tiež neskôr.

Stále si myslím, že vydať dve knihy do roka nie je žiadna veda, keďže spisovatelia na plný úväzok vydávajú dve až tri knihy ročne. Lenže ešte som nespomenula, že ja som to dokázala popri zamestnaní na trvalý pracovný pomer, klasika od 9.00 do 17.00 hod., päťkrát do týždňa. Sem-tam dlhšie.

Namiesto písania zoznamu toho, čo mám spraviť, som to rovno spravila.

A medzitým spala a jedla, niekedy sa aj socializovala.

Nestíhala som sa stretávať so všetkými pria-

teľmi či plnohodnotne komunikovať so všetkými, ktorí ma oslovili. A to som vážne malé „zvierá“.

Dočerta, ako to robia veľké hviezdy?

Toto moje malé poradenské dielo by sa dalo nazvať aj sarkastickým výlevom samovydavateľky, ktorá sa po dvoch rokoch šíleného tempa len tak-tak vyhla vyhoreniu.

A možno nakoniec tento mini počín nie je len pre vás, ale aj pre mňa...

Ešte kým začnem...

Buďme k sebe úprimní – **sebakritika vie byť sviňa**, ospravedlňujem sa za výraz, **ale môže nám zarobiť, alebo nás od mnohého ušetriť**. Napríklad sklamanie a finančnej straty. Naopak, ak máme talent a záujem vykreslať z neho maximum, môžeme si splniť ne jeden sen.

V prvom rade je potrebné naučiť sa **rozlišovať medzi tým, čo je subjektívne zaujímavé** a čo môže naozaj upútať pozornosť verejnosti. Preto vás určite neprekvapí, ak vám budem odporúčať, aby ste svoje dielo ukázali najprv niekomu z blízkeho okolia, rodine, kamarátom, najlepšie najväčším kritikom.

Skrátka, už v tomto bode treba vystúpiť zo svojej komfortnej zóny a získať naozaj relevantné a konštruktívne kritické spätné väzby.

Ak máte túto fázu za sebou a odozvy na vašu tvorbu boli viac než povzbudivé, pokračujte v čítaní.

Ja som svoje diela zo začiatku dávala čítať aspoň štyrom čitateľom. Maminu nerátam, tá je od prírody naprogramovaná tak, aby ma chválila a podporovala, no našťastie sa moje príbehy páčili aj jej. Na pomasírovanie ega je to super, na triezvy pohľad to nestačí.

Poslednú knihu (**Osud nevyjednáva**) som, žiaľ, stihla dať prečítať iba **betakorektorke** (tak budem nazývať neoficiálnu korektorku.

Osôbku, ktorá mi pomáha vykresat' zo surového rukopisu to najlepšie a bez servítky mi vytkne všetko, čo jej z pohľadu čitateľa – ktorý predstavuje pomyselné odbory zastrešujúce záujmy všetkých budúcich čitateľov – v príbehu nesedí, čo je navyše, čo ju vyrušuje, alebo jej tam chýba. Veľmi vzácna bytosť!) a korektorke, ktorá sa mi oficiálne stará o jazykovú stránku textu, gramatiku, štylistiku, čechizmy...

Spomínaná kniha má takmer 600 strán, čo je dôvodom, prečo som ju nestíhala dať prečítať viacerým a počkať si na feedbacky. Moje šibeničné termíny mi to jednoducho nedovoľovali. Riskla som to. Vyšlo mi to, neplánujem to však opakovať zakaždým a v tomto prípade vám neodporúčam brať si zo mňa príklad.

Už sa dostávam k veci.

Do hlavnej dejovej línie som zasadila scénu, ktorá mala pre mňa opodstatnenie – časť, kde na hlavnú hrdinku v autobuse spadne bezdomovec – pretože sa mi zdala zaujímavá a chcela som ju mať v knihe. Lenže zaujímavé to bolo iba pre mňa, klasické citové zafarbenie, no betakorektorka mi to bez pardonu vyčiarkla. A ja som jej za to veľmi vd'ačná. Scénu som nedokázala úplne vymazať, „len“ som ju okresala asi o 90 % pôvodnej nepodstatnej dĺžky. Keď som sa však na to skúsila pozrieť iným pohľadom, všimla som si, že to bola naozaj zbytočná, pre čitateľa relatívne nudná plnka, pre niekoho priam knižná vata. A možno by sa čitateľom páčila, mini-

málne by im neprekážala, ale vy by ste to chceli riskovať?

Preto odporúčam – **píšte tak, aby vás váš príbeh zaujal, aj keby ste boli čitateľom.** Nemáte radi dlhé opisy v knihách? Tak tie svoje tiež nenatáhujte. Nemáte radi priamu reč, ktorá je o ničom, lebo sa z nej nič nové nedozviete? Preč s ňou. Nemáte v románoch radi priveľa erotickej nádielky, ale nejaká šteklivá scéna raz za pár (desiatok) strán je vám pochuti? Tak ju napíšte, ale nepredlžujte, čo nemá byť predĺžené a nenatáhujte, čo má byť rýchle. Ako hovorí Kubo Lužina – „som najbližšia mierka toho, čo chcem – tvorím taký obsah, aký by som chcel pozerat’.“ Vytvorte teda príbeh, ktorý si budete chcieť čítať aj opakovane.

Osobne sa netajím tým, že pri erotických vsuvkách v knihách **vsádzam radšej na kvalitu a nie na kvantitu.** Páči sa mi to ako čitateľke a šetrí mi to námahu ako autorke. Menej je niekedy (dost’ často) viac, hlavne, ak to stojí za to.

A možno ešte svoje prvé rukopisy schovávate v zásuvke a zvažujete, či s nimi vyjsť von...

Ak píšete a máte pocit, že to ešte nie je to pravé orechové, neznamená to, že automaticky máte prestať písať. **Písanie je jedna z najkrajších činností. Nikdy sa jej nevzdávajte, aj keby mala mať význam iba pre vás a vy by ste mali byť vašim jediným čitateľom.** Len sa

musíte triezvo zmieriť s tým, že to zatiaľ nie je na vystavenie vo výklade kníhkupectva.

Najskôr si naštudujte žáner, v ktorom sa cítite najlepšie a potom pracujte na spomínanej spätnej väzbe.

A možno sa potýkate aj s tým, že vás nemá kto usmerniť, nemá vám kto poradiť, kde robíte chyby a čo môžete zlepšiť.

V tomto smere vás veľmi nepoteším. Náš knižný trh neprekypuje editormi, ktorí by autom začiatočníkom robili poradenstvo za primeranú cenu.

Či ide o dieru na trhu, alebo o slabú možnosť uplatnenia, zatiaľ sama neviem, no je to škoda. V zahraničí je vraj situácia priaznivejšia, takže kdesi v diaľke svieti malá nádej, že by to mohlo byť raz lepšie.

V každom prípade, ak prelustujete web a niekoho takého nájdete, rozhodne odporúčam investovať radšej pár stoviek eur do osvedčeného poradenstva a konštruktívnej kritiky, ako stratiť pár tisícok eur, a nakoniec aj nádej.

Uzavriem to – **vložte svoj čas do čítania, to je jediná lekcia, ktorú môžete darovať sami sebe a ešte aj „zarobiť“**. Nemusíte hneď obúchať celý svoj majetok a vykúpiť kníhkupectvo.

Môžete využiť aj knižnice či bazáre, kde sa k hodnotným knižkám (často aj vypredaným) dostanete za rozumnú cenu.

Ako som začala...

S nulovými skúsenosťami a sedliackym rozumom.

Keď som sa definitívne rozhodla, že idem zisťovať všetko, čo súvisí so samovydaním knihy, mala som v ruke len dve karty.

Prvú, dostala som sa k veľmi vzácnej informácii, že v Čechách je tlač výhodnejšia.

Druhú, keďže ide o pokračovanie príbehu, bolo vhodné uvažovať o sérii, chcela som sa držať formátu netypických rozmerov, ktorý mojej prvej knihe určilo vydavateľstvo.

A s týmito dvomi vstupmi som sa pustila do práce.

Ako prvé som potrebovala preveriť, či si popri zamestnaní môžem vydať a distribuovať knihu len tak, alebo na to potrebujem živnosť, DIČ a podobne.

Mala som mizerné skúsenosti z odbornej praxe. Lepšie povedané, žiadne...

Kohokoľvek som sa spýtala, samozrejme, z branže, daná osoba či autor/autorka mali buď živnosť aj kvôli iným činnostiam, nielen pre potrebu samovydavania, alebo tlačili knihy v takom malom množstve, že nemuseli zdaňovať vedľajší príjem, pretože nepresiahol stanovenú sumu. Vtedy to bolo menej než 2 000 eur, čo nebol môj prípad. Ak som totiž chcela, aby sa

mi vrátila aspoň investícia do knihy, musela som na nej zarobiť viac ako 3 000 eur.

Z druhej strany som sa zasa dozvedela, že ak nebudem mať živnosť či „eseročku“, tak si nemôžem od zisku odpočítať náklady a budem musieť platiť dane z celého „príjmu“. Napriek nemalým nákladom.

Aby sa nepovedalo, že som sa nesnažila, oslovila som aj niekoľkých účtovníkov a všetci ma vypoklonkovali s tým, že sa s takou situáciou ešte nestretli a nevedia mi spoľahlivo poradiť.

Chcela som len vydať knihu popri zamestnaní, podotýkam.

Začala som teda absolútne amatérsky a išla som do toho iba ako fyzická osoba.

Opäť, neodporúčam inšpirovať sa mnou.

Ponáhľala som sa s vydaním druhej knihy, pretože som pol roka stratila čakaním na vyjadrenie vydavateľstva, či by malo záujem o vydanie pokračovania môjho príbehu.

Ako to asi viacerí poznáme, na Slovensku sa k niektorým informáciám dostáva naozaj ťažko a človek pritom zostarne o niekoľko mesiacov, preto som sa tým nezaoberala a netrápila sa svojou nevedomosťou.

Po pár mesiacoch som však zistila, že ak ste zamestnaní, **je nutné mať DIČ (daňové identifikačné číslo)**. Vtedy sa stávate SZČO (samostatne zárobkovo činnou osobou) a keď nastane čas ročného daňového zúčtovania, je pre vás **tlačivo typu B pre fyzické osoby** tým pra-

vým. Budete potrebovať účtovníka, môžete si odpísať opodstatnené náklady, teda platíte **da-ne** iba z výnosov, a ak presiahnete hranicu stanovenej sumy, musíte platiť aj **odvody**.

V roku 2020 je hranica, na základe ktorej sa bude posudzovať vznik odvodovej povinnosti do Sociálnej poisťovne, **príjem za rok 2019 vo výške 6 078 eur**. To znamená, že ak váš príjem z vydávania kníh presiahne danú sumu, budete musieť platiť odvody do Sociálnej poisťovne od 1. 7. 2020, resp. 1. 10. 2020, v prípade, že požiadate o odklad.

Čo je ale čerešnička na torte – nikoho nezaujíma, či ste mali výdavky na tlač napríklad 7 000 eur, a teda ste na nule, alebo skôr v mínuse.

Úprimne, týmto faktom som bola šokovaná, keď prišlo na daňové priznanie, lebo som prvýkrát danú sumu ledva lízla a odvody by mi značne sťažili finančnú situáciu.

Pre predstavu, aj minimálne ročné odvody sú vyše 2 500 eur, ktoré musíte zarobiť nad rámec výdavkov na knihu. K tomu bližšie v závere knihy.

Nie som však účtovník, preto nezabúdajte, že toto sú moje skúsenosti, nie oficiálny pokyn.

A chcete vedieť, čo mi povedala milá tetuška na infolinke, keď som sa jej s malou dušičkou pýtala, či dobre rozumiem, že ak si chce obyčajný človek z ľudu vydať na Slovensku knihu a predať ju tak, aby bol aspoň na nule, no výdavky má napríklad 6 100 eur a príjmy 6 080 eur